

Catholic.by

17.10.2018

Біблійны канспект, або Як правільна разумець тэксты Бібліі?

кс. Францішак Рудзь

Фота: Нацыянальная бібліятэка Беларусі / nlb.by / Catholic.by

16 кастрычніка ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі ў межах мерапрыемстваў міжнароднага выставачнага праекта «Беларусь і Біблія» адбылося пасяджэнне міжнароднага навуковага круглага стала «Сучасныя біблейскія даследаванні».

Арганізатарамі выступілі Нацыянальная бібліятэка Беларусі, Група даследавання рукапісаў (ЗША), міжнароднае грамадскае аб'яднанне «Хрысціянскі адукацыйны цэнтр імя святых Мяфодзія і Кірыла», кафедра біблеістыкі і хрысціянскага веравучэння Інстытута тэалогіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кафедра біблеістыкі Мінскай духоўнай акадэміі імя свяціцеля Кірылы Тураўскага.

У ходзе работы круглага стала адбылася прэзентацыя зборніка дакладаў V Міжнароднага ўсходнееўрапейскага сімпозіума даследчыкаў Новага Запавету (SNTS) «Евангельскі образ Госпада Іісуса Хрыста в царквой традыцыі і біблейскай навуцы», які выйшаў у жніўні 2018 года ў выдавецтве Белдзяржуніверсітэта ў рамках сумеснай праграмы «Тэалогія ва ўніверсітэтах».

Удзельнікамі пасяджэння былі і прадстаўнікі Каталіцкага Касцёла ў Беларусі ксёндз канонік Ян Крэміс і ксёндз канонік Францішак Рудзь.

Найбольшы ўплыў на вернікаў і на культуру ўсяго чалавецтва аказала і аказвае Біблія. Хоць кнігу кніг пісалі больш чым 40 аўтараў на працягу больш чым дзвюх тысяч гадоў, яе дакладнасць і актуальнасць у наш час застаецца нязменнай.

Біблія — адзіная аб'ектыўная крыніца ўсіх аб'яўленняў, дадзеных Богам пра Сябе і пра Яго планы для чалавецтва.

Таму і ў сучасным свеце яна з'яўляецца прадметам даследаванняў, якія атрымалі назву біблейскай герменеўтыкі. У ёй самым дыскусійным пытаннем застаецца правільнасць перакладу тэкстаў Бібліі.

З праблемамі перакладу Бібліі хрысціянства сутыкнулася з самага пачатку свайго існавання. Гэты працэс нарадзіў складаныя пытанні. Як правільна разумець біблейскія тэксты?

Наколькі трэба прытрымлівацца агульнапрынятых інтэрпрэтацый? Як выбраць з мноства значэнняў тэксту найбольш адпаведнае? Любы пераклад сам па сабе ўжо з'яўляецца інтэрпрэтацыяй, паколькі перакладчык уносіць у тэкст сваё ўласнае разуменне. Ён можа перакласці толькі тое, што разумее сам.

У заходняй традыцыі выкарыстоўвалася лацінская мова. Першым перакладам Бібліі на лацінскую мову прынята называць *Itala* або *Vetus Latina*.

Старазапаветная частка гэтых перакладаў рабілася з грэчаскай мовы. У канцы IV – пачатку V стагоддзяў новы пераклад Бібліі на лацінскую мову, названы *Vulgata*, быў зроблены святым Геранімам. Стары Запавет быў перакладзены ім непасрэдна са старажытнагабрэйскай мовы.

На момант стварэння Вульгаты класічная лаціна ўжо не была размоўнай мовай, што выклікала вялікія цяжкасці ў чытанні і разуменні простых вернікамі святых тэкстаў.

Таму на працягу стагоддзяў пераклад Бібліі на нацыянальныя мовы хрысціянскіх народаў і яго правільнасць не губляюць сваёй актуальнасці.

Разважаючы пра ўнікальнасць Бібліі, мы не павінны забывацца пра тое, што разуменне любога тэксту, рэлігійнага ці свецкага, сучаснага або старажытнага, — далёка не простая справа. Чытанне і інтэрпрэтацыя любой кнігі — складаны і тонкі працэс. Цягам стагоддзяў змяніліся мовы ўсіх народаў хрысціянскага свету. Біблія не была напісана ні на адной сучаснай для сённяшняга чытача мове, у звычайнай нам манеры.

Таму інтэрпрэтацыя Бібліі залежыць ад асабістага разумення кожным чытачом таго, што напісана іншым. Чытанне і інтэрпрэтацыя Бібліі як пісьмовай крыніцы адлюстроўвае сілу веры і вопыт пакаленняў, уключае ў сябе разуменне, тлумачэнне і прыняцце розумам і сэрцам яе тэкстаў.

Разуменне Бібліі, як і любой іншай кнігі, перш за ўсё мае на ўвазе разуменне значэння слоў, якімі яна напісана. Дзеля гэтага існуе неабходнасць у веданні біблейскіх моў (старажытнагабрэйскай, арамейскай, грэчаскай) або выкарыстанне добрага перакладу. Акрамя таго, сучаснаму хрысціяніну неабходныя каментары і тлумачэнні .

Гэтая праблема стаяла і перад навукоўцамі-тэолагамі, якія займаліся перакладам біблейскіх тэкстаў на беларускую мову. Вынікі карпатлівай працы відавочныя. Гэта новыя выданні, прадстаўленыя сёння на выставе «Беларусь і Біблія».